

ГАЛУЗЕВА, МІЖГАЛУЗЕВА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 657:22

*І. М. Парасій-Вергуненко, д-р екон. наук,
професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

У статті розглянуто питання моделювання динаміки доходів залежно від рівня ресурсного потенціалу банку, який пропонується вимірювати розміром загальних активів банку. Порівняння фактичних доходів з розрахунковою величиною, отриманою на основі розроблених моделей, дає змогу визначити повноту використання внутрішнього потенціалу банку й оцінити ефективність фінансових стратегій.

В статье рассматриваются вопросы моделирования динамики доходов в зависимости от уровня ресурсного потенциала банка, в основу которого взяты общие активы банка. Сравнение фактических доходов с расчетной величиной, полученной на основе разработанных моделей, дает возможность определить полноту использования внутреннего потенциала банка и оценить эффективность финансовых стратегий.

The questions of modeling the dynamics depending on the level of resource potential of a bank, on the basis of which the whole assets of a bank are laid down, are reviewed in the article. The comparison of the actual income and the calculated value, which is gained on the basis of the developed models, enables to define, whether the internal potential of a bank is used completely, and to evaluate the efficiency of the finance strategies.

Ключові слова: доходи, витрати, прибуток, фінансові результати, моделювання, ефективність; кореляція, стохастичний залежність; аналіз, стратегія, банки.

Ключевые слова: доходы, затраты, прибыль, финансовые результаты, моделирование, эффективность, корреляция, стохастическая зависимость, анализ, стратегия, банки.

Key words: revenues, expenses, earnings, financial results, modeling, performance, correlation, stochastic dependence, analysis, strategy, banks.

Постановка проблеми. Метою діяльності банку, як і будь-якого іншого суб'єкта господарювання, є отримання прибутку. Саме він відіграє одну з головних ролей у системі економічних показників, оскільки синтезує всі сторони та аспекти діяльності банків і забезпечує стабільне їх функціонування. Належна організація аналітичного забезпечення управління прибутком має важливе значення в системі банківського менеджменту для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, обрання стратегії розвитку банківських установ, адекватної даному періоду, сприяє посиленню їх стійкості та конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому фінансових ринках.

Проблематика моделювання фінансових результатів діяльності економічних суб'єктів, які формують інтегральні характеристики ефективності їх діяльності, є однією з найбільш затребуваних напрямів наукових і практичних розробок. Стратегічні підходи управління банками вимагають не просто концентрованої інформації про фактичний стан суб'єкта, в реальному режимі часу, але й із випередженням на перспективу. Таким чином, моделювання фінансових результатів діяльності економічних суб'єктів, мають відображати не тільки фактичну їх організацію, але і раціональну логіку досягнення стратегічних цілей.

Аналіз останніх публікацій.Проблемам управління фінансовими результатами банківської установи присвячено праці багатьох провідних вітчизняних та іноземних учених, зокрема: Роуза П., Синки Дж., Котлера Р., Сміта Р., Бочарова В.В., Примостки Л.О., Козьменко С.М., Шпиґа Ф.І., Маслака Н.Г., Васюренка О.В., Любунь О.С., Грушко В.І., Заруби О.Д., Кириченко О., Гіленка І., Ятченко А. Методиці аналізу фінансових результатів банківських установ приділяли належну увагу вчені Герасимович А.М., Гіляровська Л.Т., Косова Т.Д., Кобвасюк М.Р., Тиркало Р.І., Щибиволок З.І., Батракова Л.Г., Васюренко О.В., Шеремет А.Д., Щербакова Г.Н., Криклій О.А., Черкасов В.Є. та ін.

Постановка завдання.Сучасний розвиток високих технологій у сфері управлінської діяльності актуалізує розробку нового інструментарію, який характеризується більш глибоким опрацюванням деталей і розширенням можливостей перетворення об'єкта управління. Активне застосування економіко-математичних та статистичних моделей в економічних дослідженнях є важливішим сучасним інструментарієм аналітичних досліджень управлінських процесів [2—4, 6, 8—10, 12—15].

Метою даної статті є удосконалення аналітичного інструментарію оцінки ефективності управління доходами та витратами як ключовими факторами впливу на банківський прибуток на основі регресійних моделей.

Виклад основного матеріалу. Першочерговим етапом стратегічного аналізу прибутку банку є дослідження доходів і витрат як основних чинників впливу на його рівень. Традиційні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності банку мають включати такі напрями досліджень [3, с. 127—128]:

- аналіз динаміки фінансових результатів і структури їх складових, а також визначення причин їх зміни;
- факторний аналіз зміни банківського прибутку та окремих його складових;
- оцінка відносних показників прибутковості (рентабельності) та порівняльний аналіз їх рівня з іншими банками з метою визначення сильних і слабких сторін діяльності;
- аналіз співвідношення доходів і витрат та оцінка виконання планових кошторисів.

Важливішими етапами аналізу фінансових результатів діяльності банку є структурно-динамічний і факторний аналіз, у межах якого визначаються основні види доходів і витрат банку, що здійснили найбільший вплив на чистий прибуток, проводиться оцінка стабільності джерел доходів і ступеню залежності від коливань ринкової кон'юнктури, оцінюється ритмічність зміни прибутку, а також фактори, що на нього впливають.

Структурний аналіз доходів і витрат банку методично не викликає суперечок і більшість авторів при проведенні структурного аналізу єдині в оцінках. Так, збільшення частки процентних доходів у загальній структурі валових доходів вважається позитивним. При чому основною ознакою стабільної роботи банку вважається ритмічність темпів росту процентних доходів банку [1, с. 303; 3, с. 129]. Водночас, останнім часом банкіри надають перевагу не процентним доходам, як основного джерела не ризикових доходів банку [11, с. 148]. Тому зростання частки комісійних доходів при збільшенні кількості клієнтів, що обслуговуються в банку, є, безумовно, позитивною тенденцією. І навпаки, зростання частки комісійних доходів внаслідок зростання і банківське обслуговування в перспективі може призвести до відтоку клієнтів, що негативно відобразиться на загальних доходах банку. Тому для коректності висновків структурний аналіз має бути доповнений факторним аналізом окремих видів доходів банку.

У традиційному ретроспективному факторному аналізі фінансових результатів дослідження впливу факторів здійснюється на основі мультиплікативних моделей, що досліджують фактори, які знаходяться у функціональній залежності. Наприклад, аналіз процентного доходу здійснюється через модель добутку обсягу наданих кредитів і середньої процентної ставки; дохід від касового обслуговування

аналізується через добуток обсягу виданої готівки та проценту комісії. Аналогічно здійснюється факторний аналіз витрат. Наприклад, процентні витрати представлені добутком обсягу залучених ресурсів і середньої процентної ставки за депозитами. При цьому посилення конкурентної політики банку буде у випадку загального зростання процентних, або комісійних доходів банку за рахунок кількісного фактору (обсягу наданих кредитів, послуг) при зменшенні якісного фактору (процентної ставки за кредитами, тарифів на банківське обслуговування).

Крім того, традиційний аналіз при факторному аналізі враховує тільки фактично задіяні ресурси, і поза увагою залишаються невикористані можливості ресурсного потенціалу банку. Таким чином, не враховуються резерви збільшення ефективності діяльності банку. При чому поза увагою аналітиків залишаються стратегічні цілі економічного суб'єкта, врахування яких іноді може кардинально змінювати аналітичну інтерпретацію досягнутих результатів.

Доходи банку напряму залежать від його ресурсного потенціалу, який при спрощеному підході виражається в сумі загальних активів банку, нами була досліджена залежність вищеназваних факторів безпосередньо від загальних активів банку. Для вивчення тісноти та характеру взаємозв'язку були використані дані 29 банків (першої та другої груп), які мали позитивний фінансовий результат (прибуток) за 1 квартал 2012 р.

Дослідження залежності між процентними доходами та сумою загальних активів банку свідчить про тісний взаємозв'язок між цими показниками. Коефіцієнт кореляції складає $R = 0,9288$, таким чином зміна обсягу загальних активів банку на 86,26 % обумовлює зміну показника «процентнідоходи банку».

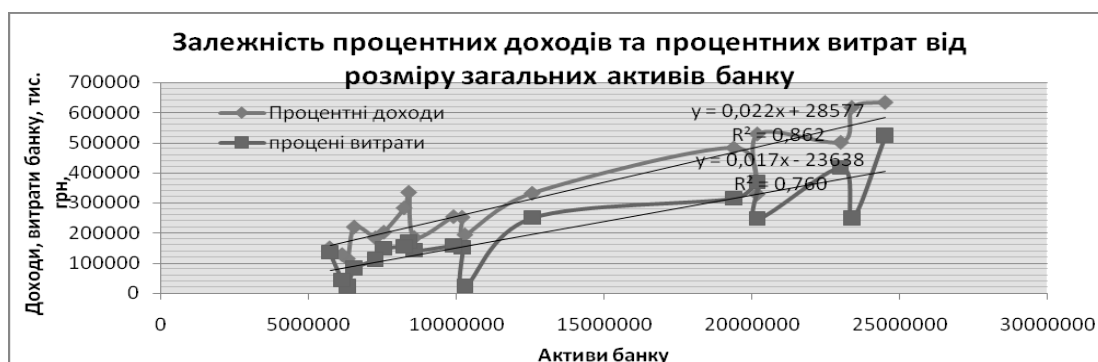

Рис. 1. Графік залежності процентних доходів та процентних витрат банку від розміру загальних активів (1 квартал 2012 р.)

Кореляційна модель, що описує залежність доходів від зміни обсягу загальних активів описується такою моделлю:

$$Y = 0,0226x + 28577. \quad (1)$$

Інтерпретація даної моделі означає, що при збільшенні загальних активів банку на 1 грн доходи банку збільшуються на 0,0226 грн. Цей показник може бути інтерпретований як норматив незначення доходності активів. Вільний коефіцієнт регресії дорівнює 28577 тис. грн. Використання даної моделі в стратегічному аналізі дозволяє підрахувати ефективність використання ресурсного потенціалу банків виходячи з порівняння фактичного значення доходів із теоретично можливим, виходячи з кореляційної залежності доходів та активів банків обраної сукупності (табл. 1).

Таблиця 1

**АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
БАНКАМИ ПЕРШОЇ ТА ДРУГОЇ ГРУП ЗА І КВАРТАЛ 2012 р.**

Банк	Активи станом на 01.04.2012 р., тис. грн	Процентні доходи банку за І кв. 2012 р. тис. грн.	Розрахункові значення процентних доходів, тис. грн	Відхилення		Коефіцієнт ефективності ви- користання ресурсів, %	Рейтинг банку
				Абсолютні, тис. грн	Відносні, %		
ПРИВАТБАНК	153 655 075	3 933 411	3 501 182	+432 229	+11,0	112	8
ОЩАДБАНК	78 417 616	2 320 644	1 800 815	+519 829	+22,4	129	5
УКРЕКСІМБАНК	72 850 630	1 828 519	1 675 001	+153 518	+8,4	109	10
РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	50 802 840	1 626 302	1 176 721	+449 581	+27,6	138	3
ПРОМІНВЕСТБАНК	40 462 943	984 107	943 040	+41 067	+4,2	104	15
УКРСОЦБАНК	40 392 565	1 163 048	941 449	+221 599	+19,1	124	6
ВТБ БАНК	35 394 447	990 853	828 492	+162 361	+16,4	120	7
ПУМБ	31 638 762	780 186	743 613	+36 573	+4,7	105	14
АЛЬФА-БАНК	27 646 260	910 059	653 382	+256 677	+28,2	139	2
«НАДРА»	25 950 788	494 219	615 065	-120 846	-24,5	80	24
ДЕЛЬТА БАНК	24 527 623	634 096	582 901	+51 195	+8,1	109	11
ОТП БАНК	23 401 389	617 150	557 448	+59 702	+9,7	111	9
БАНК ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	23 026 192	501 563	548 969	-47 406	-9,5	91	22
СБЕРБАНК РОСІЇ	20 206 434	529 253	485 242	+44 011	+8,3	109	12
БРОКБІЗНЕСБАНК	20 200 680	329 018	485 112	-156 094	-47,4	68	28
УКРГАЗБАНК	19 407 119	483 022	467 178	+15 844	+3,3	103	16
КРЕДИТПРОМ-БАНК	12 585 250	332 030	313 004	+19 026	+5,7	106	13
ІНГ БАНК УКРАЇНА	10 309 522	194 323	261 572	-67 249	-34,6	74	27
БАНК ФОРУМ	10 214 686	252 298	259 429	-7131	-2,8	97	19
«ПІВДЕННИЙ»	9 925 414	254 375	252 891	+1484	+0,6	101	18
БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	8 595 812	185 194	222 842	-37 648	-20,3	83	23
«ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА»	8 410 910	335 340	218 664	+116 676	+34,8	153	1
ІМЕКСБАНК	8254 465	283 600	215 128	+68 472	+24,1	132	4
«ХРЕЩАТИК»	7 565 685	202 855	199 561	+3294	+1,6	102	17
КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	7 284 809	183 957	193 214	-9257	-5,0	95	20
СВЕДБАНК	6 565 818	220 159	176 964	+43 195	+19,6	80	25
СІТІБАНК	6 336 797	114 917	171 789	-56 872	-49,5	67	29
УНІКРЕДИТ БАНК	6 154 864	128 299	167 677	-39 378	-30,7	77	26
БАНК КИЇВСЬКА РУСЬ	5 734 573	150 797	158 178	-7381	-4,9	95	21
Всього по групі банків	795 919 968	20 963 594	18 816 523	+2 147 071	+28,6	111	×

Ідея подібного підходу до аналізу ефективності діяльності була описана в статті О. Мертенса і Дж.Урга [5, с. 34]. Зміст запропонованого вченими підходу полягає в оцінюванні можливого граничного рівня певного показника (в нашому випадку процентного доходу) за даного обсягу ресурсів банку та порівнювання його максимального рівня, який можна було б отримати, якщо банк функціонував би якнай-ефективніше.

На наш погляд, більш коректним є порівняння не з найкращими показниками, а з оптимальними показниками, розрахованими за певного рівня умов, що склалися в галузі за певних обставин. Для кожного банку в певних умовах на певну дату буде свій критерій порівняння, який у свою чергу залежить від його стратегічних цілей. У певній групі завжди буде якийсь кращий банк, який у рівній мірі може слугувати базою порівняння для різних банків. Тому за базу порівняння (базу відліку) пропонуємо брати показники, розраховані на базі кореляційно-регресійної моделі поведінки того чи іншого фактора залежно від обраного результативного показника. Використання таких моделей дозволяє не просто порівнювати середні значення, наприклад, дохідності чи прибутковості активів, а дослідити їх поведінку залежно від зміни обраного фактора. Оскільки в стратегічному аналізі важливішою задачею є визначення повноти та ефективності використання ресурсного потенціалу банку, то побудовані моделі дозволяють не просто описати поведінку результативного показника, але і розрахувати його оптимальні значення для заданого обсягу ресурсів при його середній ефективності їх використання по даній вибірці банків.

Максимальні відхилення зі знаком «плюс» означають найефективніше використання ресурсного потенціалу банку за напрямом кредитування. Альтернативним підходом оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу банку може слугувати розрахунок теоретичного середнього значення дохідності активів, розрахованої простим діленням суми доходів по групі банків на загальну суму активів банків. Таким чином, даний показник може виступати своєрідним «нормативом» або «індикатором» середньої віддачі з кожної гривні активів банку. При множенні даного показника на загальну суму активів конкретного банку може бути отриманий середній норматив доходу, що слугує базою порівняння фактично отриманого доходу за відповідний період. Проте подібний підхід не враховує реальну «поведінку» доходів банків, які обумовлені специфічними умовами функціонування банківського бізнесу. Тому запропонований альтернативний підхід оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу банку на основі кореляційно-регресійного аналізу, більш точно відображає переваги, або невикористані можливості окремих банків стосовно «генерування» доходів.

Як свідчать дані рис. 2 і табл. 1, розрахункові значення доходів банків суттєво відрізняються від їх фактичного значення.

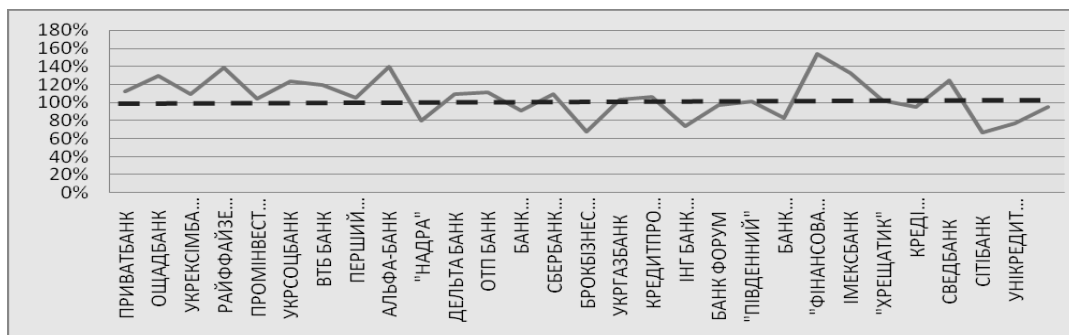

Рис. 2. Коефіцієнт ефективності використання ресурсного потенціалу для банків першої та другої груп за 1 квартал 2012 р.

При чому, якщо по банках першої групи (найкрупніші банки), коефіцієнт ефективності використання активів банку, як правило, вище 100 % (виключенням є банки «Надра» — 80 %, «Фінанси та кредит» — 91 і «Брокбізнесбанк» — 68 %), то по банках другої групи коефіцієнт ефективності використання активів, здебільшого нижче 100 %, що свідчить про перевищення розрахункового (визначеного за розрахунковою кореляційно-регресійною моделлю) значення доходів над їх фактичним значенням.

У даний розрахунковий період найкращі показники повноти використання ресурсного потенціалу банку проілюстрували такі банки другої групи, як «Фінансова ініціатива» — 153 %, Імексбанк — 132 %, Кредитпромбанк — 106 %, «Хрещатик» — 102 %, Банк Кредит Дніпро — 101 %. Це означає, що дані банки найбільш повно використали свій ресурсний потенціал у кредитування. Аналогічна закономірність простежується і на основі аналізу відносних відхилень фактичних значень процентних доходів від розрахункових, які можна вважати за оптимальні при заданому обсягу активів і економічній ситуації, що склалася (рис. 3).

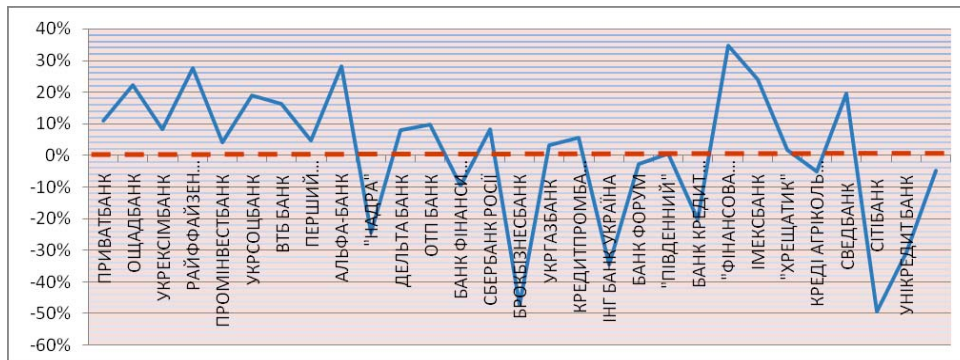

Рис. 3. Відносні відхилення фактичних процентних доходів банків від розрахункового значення за 1 квартал 2012 р.

Використання подібного методичного підходу можна використати і для оцінки ефективності управління витратами банку. Тобто використання кореляційно-регресійних моделей для оцінки обґрунтованості витрат можна здійснювати на основі дослідження окремих пар показників, у яких витрати розглядаються як результативний показник (наслідок), а середні активи, розмір зобов'язань банку, розмір залучених депозитів виступають факторними показниками. Наприклад, кореляційно-регресійна залежність між процентними витратами та розміром загальних активів банку описується такою моделлю:

$$Y = 0,0175x - 23638. \quad (2)$$

Кореляційний зв'язок між даними показниками достатньо високий: коефіцієнт кореляції (R) складає 0,8722, а коефіцієнт детермінації (D) — 0,7607, який означає, що зміна процентних витрат на 76,07 % обумовлена зміною розміру загальних активів банку.

Більш тісний кореляційний зв'язок спостерігається між такими показниками, як процентні витрати та обсяг виданих кредитів (рис. 4), який описується моделлю:

$$Y = 0,02x + 34458. \quad (3)$$

Рис. 4. Графік залежності процентних витрат банку від розміру виданих кредитів

Кореляційний зв'язок між даними показниками високий: коефіцієнт кореляції (R) складає 0,9807, а коефіцієнт детермінації (D) — 0,9617, який означає, що зміна процентних витрат на 96,17 % обумовлена зміною розміру виданих кредитів банку. Показники ефективності управління процентними витратами пропонуємо здійснювати шляхом порівняння фактичних процентних витрат з їх розрахунковим значенням, отриманим на основі запропонованої кореляційно-регресійної моделі (табл. 2). У даному випадку позитивним є від'ємні відхилення фактичних витрат над розрахунковими. Фактично, на основі даних моделей можна розрахувати усереднене значення процентних витрат, які може собі «дозволити» банк за даного рівня активів або рівня кредитних вкладень.

Таблиця 2

**АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕНТНИМИ ВИТРАТАМИ
БАНКАМИ ПЕРШОЇ ТА ДРУГОЇ ГРУП ЗА І КВАРТАЛ 2012 Р.**

Банк	Кредити видані станом на 01.04.2012 р., тис. грн	Процентні витрати банку за 1 кв. 2012 р. тис. грн	Розрахункові значення процентних витрат, тис. грн	Відхилення		Коефіцієнт економічності витрат %	Рейтинг банку
				Абсолютні, тис. грн	Відносні, %		
ПРИВАТБАНК	105 936 067	2 104 982	2 153 179	-48 198	-2,3	98	19
ОЩАДБАНК	49 035 366	1 116 130	1 015 165	+100 965	+9,0	110	25
УКРЕКСІМБАНК	42 233 598	947 331	879 130	+68 201	+7,2	108	24
РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	29 181 172	547 404	618 081	-70 677	-12,9	89	15
ПРОМІНВЕСТБАНК	29 626 132	710 907	626 981	+83 926	+11,8	113	27
УКРСОЦБАНК	29 211 953	504 943	618 697	-113 754	-22,5	82	11
ВТБ БАНК	26 662 061	538 027	567 699	-29 672	-5,5	95	18
ПУМБ	15 669 555	404 478	347 849	+56 629	+14,0	116	28
УКРСИББАНК	17 177 853	372 155	378 015	-5860	-1,6	98	20
АЛЬФА-БАНК	17 669 539	491 890	387 849	+104 041	+21,2	127	30
«НАДРА»	19 919 913	319 010	432 856	-113 846	-35,7	74	8
ДЕЛЬТА БАНК	14 430 487	526 094	323 068	+203 026	+38,6	163	33
ОТП БАНК	16 227 616	248 840	359 010	-110 170	-44,3	69	6
БАНК ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	17 858 032	418 558	391 619	+26 939	+6,4	107	21
СБЕРБАНК РОСІЇ	14 564 331	248 312	325 745	-77 433	-31,2	76	9
БРОКБІЗНЕСБАНК	13 131 087	369 288	297 080	+72 209	+19,6	124	29
УКРГАЗБАНК	6 620 620	315 666	166 870	+148 795	+47,1	189	34
ЕРСТЕ БАНК	3 594 892	118 548	106 356	+12 193	+10,3	111	26
КРЕДИТПРОМБАНК	9 964 694	251 230	233 752	+17 478	+7,0	107	23
ВІЕЙБІ БАНК	6 190 771	229 582	158 273	+71 308	+31,1	145	32
ІНГ БАНК УКРАЇНА	7 616 101	24 439	186 780	-162 341	-664,3	13	1
БАНК ФОРУМ	7 123 136	151 253	176 921	-25 668	-17,0	85	14
«ПІВДЕННИЙ»	7 661 736	158 542	187 693	-29 151	-18,4	84	13
РОДОВІД БАНК	290 214	81 702	40 262	+41 440	+50,7	203	35
УНІВЕРСАЛ БАНК	4 078 913	88 028	116 036	-28 008	-31,8	76	10
БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	5 117 951	142 145	136 817	+5328	+3,7	104	21

Таблиця 2

Банк	Кредити видані станом на 01.04.2012 р., тис. грн	Процентні витрати банку за 1 кв. 2012 р. тис. грн	Розрахункові значення процентних витрат, тис. грн	Відхилення		Коефіцієнт економічності витрат %	Рейтинг банку
				Абсолютні, тис. грн	Відносні, %		
«ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА»	7 360 527	171 530	181 669	-10 138	-5,9	94	16
ІМЕКСБАНК	6 305 968	155 655	160 577	-4923	-3,2	97	17
«ХРЕЩАТИК»	4 022 080	149 205	114 900	+34 306	+23,0	130	30
КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	5 041 780	112 624	135 294	-22 670	-20,1	83	12
СВЕДБАНК	4 991 253	82 716	134 283	-51 567	-62,3	62	4
СІТІБАНК	2 664 187	21 420	87 742	-66 321	-309,6	24	2
УНІКРЕДИТ БАНК	3 117 916	42 574	96 816	-54 243	-127	44	3
ПРАВЕКС-БАНК	4 029 043	84 460	115 039	-30 579	-36,2	73	7
БТА БАНК	1 810 944	45 623	70 677	-25 054	-54,9	65	5
БАНК КИЇВСЬКА РУСЬ	3 366 059	135 880	101 779	+34 101	+25,1	134	31
Всього по групі банків	559 503 546	12 431 172	12 431 172	0	0	×	×

При аналізі ефективності управління витратами слід урахувувати, що перевищення фактичних витрат над розрахунковим значенням вважається негативним явищем, тобто зрозуміло, що при побудові подібних моделей потрібно враховувати стан економічної ситуації в країні у відповідний період часу. Наслідки фінансової кризи 2007—2008 рр.

Як видно з табл. і рис.5, щонайвищу ефективність управління витратами ілюструють такі банки, як ІНГ банк Україна, СітіБанк, Унікредитбанк, у яких рівень фактичних витрат наваго нижче, ніж їх розрахункове значення. 20 банків з 36 мали коефіцієнт управління витратами нижче 100 %.

Рис. 5. Відносні відхилення фактичних процентних витрат банків від їх розрахункового значення за 1 квартал 2012 р.

Причинами такого розриву у значеннях фактичних витрат порівняно з розрахунковими може бути залучення безкоштовних ресурсів (наприклад, вільного власного капіталу), або дешевих кредитних ресурсів, що підтверджує їх високу конкурентоспроможність. Найгірші результати управління процентними витратами в 1 кварта-

лі 2012 р. проілюстрували такі банки, як Родовідбанк (коефіцієнт економічності — 203 %), Укргазбанк (189 %), Дельта Банк (163 %), ВІЕЙБІ Банк (145 %) (рис. 6).

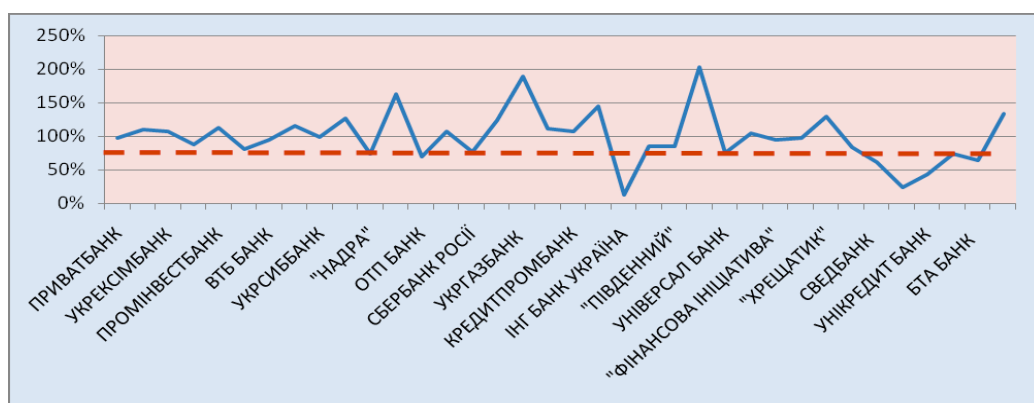

Рис. 6. Коефіцієнт економічності витрат банків першої та другої груп за 1 квартал 2012 р.

Висновки з проведеного дослідження. Запропоновані моделі можуть бути використані як для перспективного планування рівня витрат банків при збільшенні доходів, так і для стратегічного аналізу необхідного рівня доходів при плановому збільшенні активів та кредитних вкладень банку.

Стратегічний аналіз підвищення ефективності роботи банку в цілому і зокрема зростання його доходів і зниження витрат не вичерпується наведеними напрямками аналізу. Знаходження кількісного впливу окремо діючих факторів на рівень доходів банку та витрат є першим кроком у стратегічному аналізі. Наступні етапи передбачають вивчення одночасного впливу декількох факторів, непрямих факторів, які залежать від рівня якості менеджменту і націлені на оптимізацію структури пасивів та активів з позиції не лише прибутковості, але і зменшення ризикованості та підвищення фінансової стійкості банку.

Література

1. Аналіз банківської діяльності: підручник / А. М. Герасимович, І. М. Парасій-Вергуненко, В. М. Кочетков та ін.; за ред. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2010. — 599 с.
2. Батракова Л. Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка / Л. Г. Батракова. — М.: Логос, 2005. — 456 с.
3. Білик Т. О. Теоретичні аспекти прибутку / Т. О. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. — 2005. — № 8. — С. 8—13.
4. Вітлінський В. В. Моделирование экономики : навч. посіб. / В. В. Вітлінський. — К.: КНЕУ, 2005. — 406 с.
5. Гареев Б. Р. Концепции исчисления финансового результата и модели бухгалтерского баланса / Б. Р. Гареев // Аудит и финансовый анализ. — 2011. — № 2. — С. 157—169.
6. Гиляровская Л. Т. Комплексный анализ финансово — экономических результатов деятельности банков и его филиалов: Учебное пособие / Л. Т. Гиляровская, С. Н. Паневина. — М. — СПб.: Питер, 2003, — С. 240.
7. Жарылгасова Б. Т. Методология анализа финансовых результатов деятельности организаций / Б. Т. Жарылгасова // Аудит и финансовый анализ. — 2007. — № 5. — С. 118—128.
8. Здрок В. В. Економетрія: Підручник / В. В. Здрок. — К.: Знання, 2010. — 541 с.
9. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності: навч. посібник / Т. Д. Косова. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 485 с.
10. Криклій О. А. Управління прибутком банку: Монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. — Суми, ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. — 125 с.
11. Круковская Т. А. Факторный анализ финансовых результатов / Т. А. Круковская // Бухгалтерский учет. — 2010. — № 11. — С. 118—123.

12. Лисянська О. О. Деякі аспекти управління доходами і витратами банку / О. О. Лисянська // Збірник наукових праць «Проблеми і перспективи банківської системи України», Вип. 22. — Суми, УАБС НБУ, 2007. — С. 99—104.
13. Мертенс А. В. Ефективність банківської системи України / А. В. Мертенс, Дж. Урга // Банківська справа. — 1999. — № 6. — С. 29—36.
14. Орлов А. И. Эконометрика: Учеб. пособие для вузов / А. И. Орлов. — М.: Экзамен, 2004. — 576 с.
15. Парасій-Вергуненко І. М. Стратегічний аналіз у банках: теорія методологія і практика :[монографія] / І. М. Парасій-Вергуненко. — К.: КНЕУ, 2007. — 360 с.
16. Пласкова Н. С. Качественные характеристики и аналитические критерии оценки результативности бизнеса / Н. С. Пласкова // Аудит и финансовый анализ. — 2008. — № 2. — С. 285—293.
17. Харченко В. Г. Статистика: Учебник / Л. П. Харченко, В. Г. Ионин, В. В. Глинский и др.; под ред. В. Г. Иониной. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ИНФРА-М, 2008. — 445 с.

Стаття надійшла до редакції 13.09.2012 р.

УДК 336.77

Т. М. Гордіца, канд. екон. наук, доцент,
докторант кафедри банківської справи,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ БАНКІВСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

У статті розглянуто авторський концептуальний підхід щодо визначення категорії «банківське обслуговування фізичних осіб» в умовах впливу факторів інформаційно-мережевої економіки. Проаналізовано сучасні теоретичні напрями щодо функцій банків у контексті обслуговування клієнтів. Банківське обслуговування фізичних осіб досліджено на рівнях як процесу, так і результату.

В статье рассмотрен авторский концептуальный подход к определению категории «банковское обслуживание физических лиц» в условиях воздействия факторов информационно-сетевой экономики. Проведен анализ современных теоретических направлений относительно функций банков в контексте обслуживания клиентов. Банковское обслуживание физических лиц исследовано на уровнях, как процесса, так и результата.

The article deals with the author's conceptual approach to the category of «banking service of households» definition under the influence of information-netting economy factors. The modern theoretical tendencies have been analyzed regarding the banks functions in the context of customer's service. The banking service of households is identified in terms of both the process and the result.

Ключові слова: банківське обслуговування, клієнт, процес, результат, сервіс, теорії фінансового посередництва.

Ключевые слова: банковское обслуживание, клиент, процесс, результат, сервис, теории финансового посредничества.

Key words: banking, customer, process, result, service, theory of financial intermediation.

Постановка проблеми. В умовах інформаційної економіки будь-яке розширення банківської діяльності вимагає, в першу чергу, від нього покращення системи обслуговування, тобто впровадження більш оперативного, так званого мультиканального сервісу надання послуг, виконання операцій, пропонування та продажу продуктів. Упродовж цього, доречним є погляд Іванової О.В., яка в межах запропонованої стратегії вдосконалення інноваційної діяльності та інноваційного розвитку комерційних банків, пропонує розглядає банк як «сервісну» компанію [7, с. 10]. Проте, на наш погляд, сервіс може бути розглянутий лише як